

MWONGOZO WA KUSAHIHISHA

KISWAHILI 102/2

UFAHAMU

a) Mahali pa mwanamke . (1x2)

kazi yake ni kutumikia jamii (2x 1)

b) Anafanyishwa kazi nyingi. (1x2)

c) Afanyayo mwanaume mwanamke pia hulifanya. (1x2)

d) **Ndoa**

KiasiliKisasa

Ndoa ya lazima Ndoa si lazima

Alilazimika kumzaia mume watoto

Anazaa watoto kwa hiari

Alitumishwa

Ana uhuru wa kufanya atakalo

Alifanya kazi jikon

Si lazima aende jikoni

Aliamuliwa kwa kila jambo

Anajiamulia mwenyewe

Alimtegemea mume

Anajitegemea/ hujikumu

Alinyamaza alipoteswa

Hujitetea akiteswa/ hupiganiaaki(**zozote 2x1 = 2**)

ELIMU

Hakuenda shuleni

Anaenda shuleni

Alikuwa na Elimu ya kiasili

Hana elimu ya kiasili (1x2 = 2)

e) Hapendwi naye. Ni mkaidi, mshindani, mzushi. (1x2=2)

f) i) Akafyata ulimi – akanyamaza

ii)Ukatani – umaskini

iii)Taasubi za kiume – fikra/ wazo la kibaguzi/ uchoyo

mwanaume kuona bora kuliko mke (1x3=3)

MWONGOZO WA KUSAHIHISHA MUKTASARI

a)Ili kujiondoa kutoka umaskini n lazima tuthamini kilimo/ tukipe kilimo umuhimu.

- Mamlioni ya Wakenya / Zaidi ya / kwa sababu ana njaa.
- Sababuyanjanikupuuzwakwakilimo.
- Wakenyaasilimiasabinitanohutegemeakilimokwachakulanafedha.
- Kilimohutoanafasizakazi.
- Huleteaserikaliroboyamapatoyake.

(al.6)

b)SerikalizaAfrikanawanaopangamasualayauchumikujitahidiilikumalizanjaanaumaskini.

Wafunzewakulimawamashambamadogokukuzanakuzalishamatundanamboganakufugawan yamanandege.

Kuanzishanafasizakazi

Serikalikufadhilikilimo

Kupunguzagharamazapembejo

Kuweka sera zinazodhibitiyakilimo

Tusipofanyahivyotuatazidikuombamataifa (al.6)

a – 0-6

b– 0 – 6

ut – 0-3

Makosa ya sarufi : $\frac{1}{2}$ alama hadi makosa $6 \times \frac{1}{2} =$ alama 3.

Mtahini waakipata 0 mkosa ya sarufi hayaadhibiwi. Makosa ya hijai/ tahajiahuondolewa hadi makosa $6 \times \frac{1}{2} = 03$

MATUMIZI YA LUGHA

a)(i) /i/ 1/0

(ii) /w/ 1/0

b)Silabi funge huishia kwa konsonanti – muk – ta – dha

Silabi wazi huishia kwa irabu – si – la – bi

Maelezo $\frac{1}{2}$,mfano $\frac{1}{2} \times 2 = 2$

c)Sentensi ya ombi. 1/0

d)(i)Ni kipashio kidogo kabisa cha lugha chenye maana ya kisarufi na hakiwezi kugawika zaidi bila kupoteza maana. 1/0

(ii) A – I – a – ni

Nafsi mzizi kiishio mofimu kiulizi $\frac{1}{2} \times 4=2$

e)Sio – kitenzi kishirikishi kipungufu. (t)

Wamekuwa – kitenzi kisaidizi. (Ts)

Wakifunza – kitenzi kikuu (T)

(Au) wamekuwa wakifunza. Kitenzi sambamba. (3x 1 = 3)

f) LI – YA 1/0

YA – YA 1/0

g)Kukanusha nikukataa / kukana / kupinga jambo ilhali kinyume ni kuonyesha upande wa pili wa jambo fulani.

2/0

h)Mazigo yalikuwa hayalemei. 2/0

i)Vimeza / vijimeza vilianguka vikavunjika vitendeguu/ vijitendeguu. 2/0

j)(i) pakata 1/0

(ii)chomoa 1/0

k)Sherehei liendeshwa kimji. 1/0

l)(i) kasoro / dosari 1/0

(ii) kiunganishi (lakini) 1/0

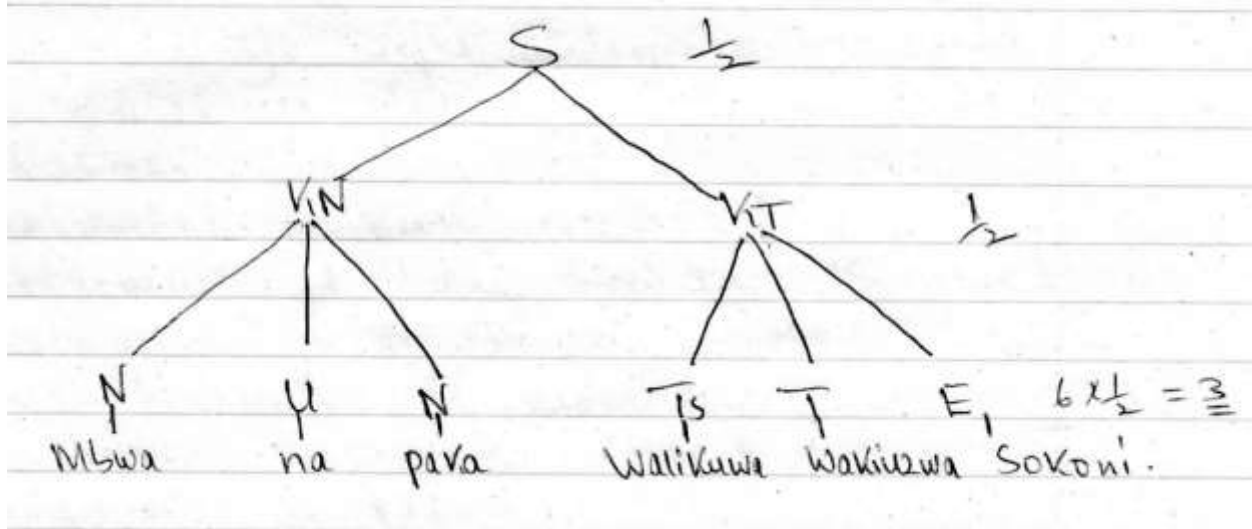
m)(i) Huwa na kiunganisha.

Hubeba kauli / dhana / mawazo mawili.

Atunge sentensi mf mama anapika naye baba analima

2x 1 = 2

(ii)

n)Wote wanne – kirai nomino

Walijificha – kirai kitenzi

Nyuma ya mlango- kirai husishi $3 \times 1 = 3$

o)Kishazi huru – Babake alipumzika kitandani. $1/0$

Kishazi kitegemezi – alipofika nyumbani. $1/0$

p)Baba alimlimia mama shamba kwa jembe.

Kitondo kipozi Ala $3 \times 1 = 3$

q)Mwalimu aliwambia kwamba wangewapa zawadi zao siku iliyofuata iwapo wangukuja na wazazi. $4 \times \frac{1}{2} = 2$

r)Mvinyo / Tembo $1/0$

s)i)Hakuna uwezekano wa kupita wala nafasi ya kusoma kwa bidi.

ii)Kuna uwezekano wakupita mtihani ukisoma kwa bidi.

ISIMU JAMII

i)Sajili ya michezo/ kandanda / kabumbu. $1 \times 2 = 2$

ii)Matumizi ya lugha changamfu / ucheshi.

Matumizi ya chuku.

Utohozi.

Matumizi ya kuchanganya ndimi.

Matumizi ya tamathali za usemi – takriri.

Matumizi ya msamiati teule.

Huchanganywa na nyimbo.

Hutumia sentensi fupifupi.

Matumizi ya lakabu.

Zozote $8 \times 1 = 8$